

3901 2. Beh. af Forl. t. Finanslov f. Finantsaaret fra 1. April 1875 til 31. Marts 1876. 3902

ere disse 300 eller 600 Kr. komne til at mangle paa denne Konto. Naar det aerede Udvalg ikke har troet at kunne gaa ind paa Ministeriets Forslag om fast Ansættelse af de to foreslaaede Do- center, Dr. Thomsen og Dr. Lange, da kan jeg ikke Andet end i høj Grad beklage dette, og jeg haaber, det høie Thing vil billige, at disse to fortjente og udmærkede unge Videnskabsmænd vir- kelig faae en saadan fast Ansættelse, som de have havt god Grund til at vente, eftersom der tidli- gere har været en fast og bestemt Praxis i saa Henseende, uden at Rigsdagen og det aerede Fi- nantsudvalg har sat sig derimod. Det forekom- mer mig, at det vilde være haardt, om de, der allerede i flere Aar have været i Universitetets Tjeneste og ere komne paa denne Konto med den bestemte Forudsætning og det Saab, at de skulle blive fast ansatte, ikke ogsaa fik en saadan Ansæt- telse. Endelig skal jeg gjøre opmærksom paa, at jeg anser det netop for at være af overordentlig stor Vigtighed, at de Mænd, der ere paa denne Konto, blive sikrede for Universitetet ikke ved mid- lertidige Understøttelser, men ved fast Ansættelse. Jeg skal i den Henseende gjøre opmærksom paa, at medens Fakulteterne ved Universitetet væsentlig ere forbeholdte de egentlige Examinationsfag, om jeg saa maa sige, saa er der netop paa denne Konto sikret Universitetet Mænd, der have hengivet sig til et friere Studium, Mænd, hvis Fag ikke direkte berører Examinationsfagene, Mænd, der ere af største Betydning netop for et friere Liv ved Uni- versitetet, og jeg skal dertil føie, at netop af de Mænd, der her er Tale om, og, som jeg før an- tydede ere velfortjente Mænd, har den ene, Dr. Thomsen, modtaget Tilbud om Ansættelse i andre Lande, et Tilbud, han har afslaaet, fordi han ønskede, saavidt det var muligt for ham, at vie sine Kræfter for Fædrelandet. Han har udgivet Skrif- ter, der have vundet saa stor Anerkjendelse rundt omkring i Europa, at jeg vilde anse det for me- get sørgeligt, om en saa lovende Videnskabsmand ikke kunne knyttes til Universitetet, om han, tvun- gen af høie Raar, skulde blive nødt til at forlade sit Fædreland og anvende sine rige Kræf- ter i Udlandets Tjeneste. Hvad dernæst angaar, at det er blevet henstillet til Ministeriet, at man ved de ledige normerede Professorater i Fremtiden skulde ansætte midlertidige Docenter, ja endog Do- center i forskjellige Fag, som ikke hørte til de Fag, for hvilke Professoraterne ere normerede, da har jeg, som den aerede Ordfører antydede, allerede foreslaaet en midlertidig Docent til et ledigt Pro- fessorat i det theologiske Fakultet, men det er for

derved at prøve, hvorvidt han er egnet til senere at indtræde i en fast Post. Jeg tror, det er hensigtsmæssigt, at man, hvor der ikke er fuld Sikkerhed tilstede iforveien, midlertidig ansætter Do- center, som man senere kan ansætte fast i disse Poster; thi det maa jeg bestemt holde paa, at saa- længe Lønningsloven bestaar, og saalænge disse Professorater ere normerede, er det Ministeriets Ret at ansætte Professorer fast i disse Stillinger. Jeg har Intet imod at ansætte midlertidige Do- center i de samme Fag i disse ledige Poster, men kun for at prøve dem og for derefter at fore- slaa dem til definitiv fast Ansættelse i de Poster, der engang ere normerede for Uni- versitetet, og som ere anerkjendte for at være af Vigtighed og Betydning i det Hele. Med Hensyn til de 20,000 Kr., der er foreslaaede af Kommunitetets Midler til Understøttelse for Studenter og andre Altestudenter, der ellers ikke gave Afgang til Universitetets Stipendier, da har den aerede Ordfører fuldkommen rigtig udtalt min Mening, at man helst maatte holde dette saa frit, som det paa nogen Maade er muligt.

Jeg skal derefter gaa over til de større Spørgsmaal om Universitet og Kommunitet. Jeg kunde da ikke Andet end udtale, at jeg anser det for en stor Lykke, at der til saadanne videnskabelige Anstalter er henlagt disse bestemte Midler, og vi ere jo her i den lykkelige Tilstand, at vore For- fædre saa rigeligt have sørget for, at der er Midler tilstede til, at Undervisningsværet kan gaa sin usforstyrrede Gang her i Landet. I alle andre Lande anser man det ogsaa for en stor Lykke, at Undervisningsvæsenet kan være betrygget ved egne Midler, og i gamle konstitutionelle Lande, f. Ex. i England, har man bestandig holdt Uni- versiteterne udenfor Lovgivningsmagtens Omraade; man har overladt dem til deres egen Styrelse, idet man har anset det for særdeles vigtigt, at Undervisningsvæsenet kunde gaa sin Gang uden Hensyn til alle Nyttelser i Landet, uden Hensyn til alle politiske Bevægelser osv., som kunde ind- virke paa Universiteternes Stilling. Jeg tror der- for ogsaa, at det vilde være meget betænkeligt her, hvis vi for en finansiel Theori vilde opgive den helbige Stilling, vi have for vore Undervisnings- anstalter, at der er henlagt Fonds til dem fra tidligere Tid, thi der kan jo indtræffe Krige og andre Ulykker i et Land, som kunne have til Følge, at Undervisningsværet kunde blive for- styrret, at det ikke kunde gaa i den regelmæssige Gang, som er af den allerstørste Betydning. Det er blevet sagt, at denne Tilstand, som nu er staft